

sygn. akt VIII Ga 726/18

Uzasadnienie Wyroku Sądu Okręgowego z 12 lipca 2019 roku w sprawie z powództwa C. K. przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w W.

I. Przedmiot postępowania.

1. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z 14 września 2018 roku zasądził od pozwanego kwotę 5.670,02 zł z ustawowymi odsetkami w transakcjach handlowych. Wyrok zapadł w sprawie, w której powód domagał się zapłaty za przewóz płyt (...) z K. do W.. Pozwany przyznał, że pozostaje dłużnikiem powoda z tego tytułu, podniósł jednak zarzut potrącenia twierdząc, że powód w kwietniu 2017 roku wykonywał przewóz płyt z W. do W.; płyty zostały uszkodzone. Sąd przyjął, że pozwany udowodnił, że odpowiedzialność za szkodę ponosi powód, jednak roszczenie strony pozwanej jest przedawniane i nie jest udowodniona jego wysokość.

2. Wyrok został zaskarżony w całości apelacją przez pozwanego, który domagał się jego zmiany przez oddalenie powództwa, zarzucając naruszenie art. 32 ust. 1 a) w zw. z art. 31 ust. 4 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR, dalej w tekście: CMR), art. 32 ust. 3 CMR w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c., art. 39 w zw. z art. 32 ust. 1 a) CMR, art. 32 ust. 2 CMR, art. 25 ust. 1 w zw. z 23 ust. 1 i 2 CMR, art. 233 § 1 k.p.c., art. 498 § 1 i 2 k.c. Pozwany wniósł o przeprowadzenie dowodu z wniosku o zawezwanie do próby ugodowej z 5 kwietnia 2018 roku wraz z dowodem nadania i zawiadomienia o posiedzeniu pojednawczym w sprawie V GCo 76/18.

Pozwany twierdził, że roszczenie przedstawione do potrącenia nie uległo przedawnieniu, a Sąd I Instancji błędnie przyjął, że pozwany nie wykazał wysokości szkody.

Powód domagał się oddalenia apelacji.

II. Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego.

1. Apelacja jest zasadna. Ponowne rozpoznanie sprawy w postępowaniu apelacyjnym, wyrażające się w ponownym ustaleniu stanu faktycznego sprawy i ocenie zasadności roszczenia na podstawie prawa materialnego, prowadzi do odmiennych wniosków, niż przedstawione przez Sąd I instancji. Sąd Odwoławczy przyjmuje ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny za własne ustalenia, bez konieczności ponownego jego przytaczania, za wyjątkami niżej wskazanymi.

2. Argumentacja Sądu Rejonowego uzasadniająca tezę o nieobaleniu przez przewoźnika (powoda) domniemania wynikającego z art. 17 CMR w odniesieniu do roszczenia potrącającego jest trafna i Sąd II Instancji przyjmuje ją za własną. W szczególności trafnie Sąd Rejonowy przyjął, że stosunki prawne stron podlegają regulacji cytowanej Konwencji CMR. Norma art. 17 ust. 1 CMR wprowadza domniemanie odpowiedzialności przewoźnika od przyjęcia towaru, który w rozpoznanej sprawie został załadowany w stanie nieuszkodzonym. Zgodnie z art. 18 ust. 2 CMR przewoźnik (powód) nie ustalił, że szkoda mogła wynikać z jednej lub kilku przyczyn wymienionych w artykule 17, ust. 4 CMR, więc że przyczyną uszkodzenia płyt są stojaki.

3. Odmiennie przedstawia się ocena zarzutu przedawnienia roszczenia pozwanej spółki przedstawionego do potrącenia. Z uzasadnienia wyroku wynika, że przyczyną przyjęcia przedawnienia roszczenia jest złożenie oświadczenia przez E. P., co do której nie wykazano, aby była umocowana do działania w imieniu spółki, nadanie tego oświadczenia 6 kwietnia 2018 roku i nieprzedstawienie dowodu jego doręczenia, kiedy przedawnienie nastąpiło 8 kwietnia 2018 roku. Oświadczenie o potrąceniu złożono w sprzeciwie, które dotarło do powoda 15 czerwca 2018 roku.

4. W postępowaniu apelacyjnym Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z dokumentów dołączonych do apelacji – wniosku o zawezwanie do próby ugodowej z 5 kwietnia 2018 roku, dowodu jego nadania w tym dniu oraz z zawiadomienia o wyznaczeniu posiedzenia pojednawczego celem ustalenia, czy doszło do przerwy biegu terminu przedawnienia. Wniosek o zawezwanie do próby ugodowej dotyczy roszczenia pozwanego wobec powoda o

odszkodowanie za 9 uszkodzonych płyt w trakcie przewozu zleconego przez pozwanego powodowi. Roszczenie z tego tytułu zostało przedstawione do potrącenia w rozpoznanej sprawie. Z treści art. 381 k.p.c. (por. także art. 505¹¹ § 1 k.p.c.) wynika, że Sąd II instancji może pominąć nowe dowody i fakty w postępowaniu drugoinstancyjnym. Sytuacja procesowa, kiedy zasadność zgłoszonego do potrącenia roszczenia zależy wyłącznie od ustalenia jednego faktu na podstawie dokumentu, co do którego powód miał możliwość wypowiedzenia się, uzasadnia przeprowadzenie postępowania dowodowego przed Sądem II Instancji. Pominięcie tego dowodu oznaczałoby wydanie orzeczenia w sposób oczywiście nieodpowiadający faktom.

5. Zgodnie z art. 32 CMR roszczenia wynikające z konwencji przedawniają się z upływem roku, jednak przerwę biegu przedawnienia normują przepisy prawa obowiązującego sąd rozpatrujący sprawę. Roszczenie przedawnione nie może być więcej podnoszone, nawet w postaci wzajemnego powództwa lub zarzutu zgodnie z art. 32 ust. 4 CMR, co wyłącza retroaktywny skutek przedawnienia, o jakim mowa w art. 502 k.c. Zawezwanie do próby ugodowej jest czynnością zmierzającą bezpośrednio do dochodzenia roszczenia i przerywa bieg przedawnienia zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c.

6. Roszczenie zgłoszone do potrącenia przedawnia się z upływem roku, a bieg przedawnienia rozpoczyna się, w przypadku częściowego uszkodzenia towaru począwszy od dnia wydania (art. 32 ust. 1 CMR). Roszczenie uległoby przedawnieniu najwcześniej 7 kwietnia 2018 roku, rok po upływie sformułowania przez powoda pisma z 7 kwietnia 2017 roku, które należy zakwalifikować jak odrzucenie reklamacji zgodnie z art. 32 ust. 2 CMR. Nie jest znana data doręczenia tego pisma pozwanemu, stąd przyjęcie najwcześniej możliwej daty przedawnienia. Bieg terminu przedawnienia, bez względu na czas trwania jego zawieszenia, uległ jednak przerwaniu wskutek wniesienia 5 kwietnia 2018 roku wniosku o zawezwanie do próby ugodowej. Ostatecznie w dacie złożenia oświadczenia o potrąceniu - przyjmując bez analizy umocowania E. P., że miało miejsce dopiero w sprzeczności od nakazu zapłaty 15 czerwca 2018 roku - roszczenie zgłoszone do potrącenia nie było przedawnione.

7. Sąd Okręgowy przyjął, że pozwany udowodnił wysokość roszczenia odszkodowawczego zgłoszonego do potrącenia co najmniej w wysokości kwoty dochodzonej przez powoda. Nie ma danych co do tego, czy uszkodzone płyty nadawały się do użycia w części, skoro nie zostały zniszczone w całości. Z pisma odbiorcy z 7 kwietnia 2017 roku - spółki (...) wynika, że płyty zostały pozostawione do dyspozycji pozwanej spółki, więc nie mogły nadawać się do wykorzystania w części. Pismo to oceniane zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów prowadzi do wniosku, że płyty były dla odbiorcy bezużyteczne. Cena wskazana na fakturze jest wartością, o jakiej mowa w art. 23 ust. 1 CMR i jest zwykłą wartością towarów tego samego rodzaju i jakości (art. 23 ust. 2 CMR). Z uwagi na wagę ładunku uszkodzonego (3.600 kg, masa całkowita 60 płyt 24.000 zł, jednostka rozrachunkowa 5,37 zł) nie jest przekroczona granica, o jakiej mowa w art. 23 ust. 3 CMR.

8. Do stosunków prawnych powoda i pozwanego przy wykonywaniu przewozu z W. do Polski, podczas którego powstała szkoda i roszczenie z tego tytułu zgłoszono do potrącenia, nie ma zastosowania art. 39 CMR, co błędnie podniesiono w apelacji. Przepis ten zamieszczono w rozdziale dotyczącym stosunków prawnych między kolejnymi przewoźnikami, więc takimi, którzy wykonują przewóz sukcesywnie na jednej trasie. Sytuacja tzw. podzlecenia przewozu odpowiada opisanej art. 474 k.c., a zastosowanie znajduje art. 32 CMR, a nie przepisy kodeksu cywilnego i prawa przewozowego.

9. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego przed Sądem II Instancji oraz przy odmiennej ocenie wysokości szkody poniesionej przez pozwanego Sąd II Instancji przyjął skuteczność zgłoszonego przez pozwanego zarzutu potrącenia, co oznacza zmianę wyroku Sądu I instancji w całości przez oddalenie powództwa na podstawie art 386 § 1 k.p.c.

10. Zmiana wyroku Sądu I instancji skutkuje stosowną do wyniku sprawy zmianą orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu. Powód przegrał sprawę przed Sądem I instancji, zobowiązany jest do zwrotu pozwanemu kosztów procesu, wynagrodzenia radcy prawnego ustalonego zgodnie z § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Powód przegrał postępowanie

druginstancyjne, zobowiązany jest do zwrotu pozwanemu kosztów tego postępowania, wynagrodzenia radcy prawnego (§ 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 cytowanego rozporządzenia) oraz opłaty od apelacji.

SSO Robert Bury